

Klára Záleská

Název příspěvku v ČJ

Podpora školní adaptace dětí-cizinců v českém a norském prostředí (Immigrant Children and Support of Their School Adaptation in the Czech and Norwegian Environment)

Klíčová slova v ČJ

Školní adaptace, dítě-cizinec, vzdělávací politika, srovnávací pedagogika, multikulturalismus

Klíčová slova v AJ

School adaptation, immigrant child, education policy, comparative education, multiculturalism

Cíle v ČJ

Cílem příspěvku je prezentovat zjištění disertační práce, která si za svůj cíl kladla porovnat podporu školní adaptace dětí-cizinců v českém a norském prostředí za účelem porozumění procesu v obou zemích a odhalení oblastí, které učitelé v obou prostředích považují za klíčové pro úspěšnost procesu. S ohledem na hlavní cíl byla formulována hlavní výzkumná otázka: Jaké poznatky přináší srovnání podpory školní adaptace dětí-cizinců v českém a norském prostředí? Při řešení byla využita Beredayova čtyřkroková metoda srovnání (Bereday, 1964; Rabušicová & Záleská, 2016; Vlček, 2015).

Teoretická východiska v ČJ

V pedagogickém výzkumu se o dětech-cizincích dočteme nejčastěji v souvislosti s jejich špatnými studijními výsledky (PISA, 2015). Ty bývají vysvětlovány nedostatečnou znalostí vyučovacího jazyka, která vede k jejich brzkému odchodu ze vzdělávacího systému (Jonsson & Rudolphi, 2011). Takové výzkumy přistupují k poměrně jednoduché interpretaci: má-li dítě-cizinec špatné výsledky, není adaptování na školu a stává se problematickým. Do školní adaptace ale vstupuje řada dalších faktorů (Gibson in McCarthy, 1998), proto ji považují za komplexní, nelineární (Berry, 1997) a triangulační proces (Brizuela a Garcia-Sellers, 1999) zahrnující proměnné týkající se dítěte, školy a rodiny cizinců, a který je zakotven v historickém, sociálním, ekonomickém a politickém kontextu (Berube, 2004 in Deslandes et al., 2012). Na základě tohoto chápání je nutné si pod podporou školní adaptace dětí-cizinců představit opatření vycházející ze všech úrovních vzdělávací politiky (Kalous & Veselý, 2006).

Metodologie v ČJ

Ke sběru dat došlo v rámci „interpretace“, druhého kroku metody komparace (Bereday, 1964), a to na 3 úrovních: na makro úrovni bylo využito kvalitativní obsahové analýzy legislativních a strategických vzdělávacích dokumentů (ČR, NO). Na mezo úrovni byly stejnou technikou analyzovány pražské a osloské dokumenty. Na mikro úrovni byly provedeny 4 případové studie základních škol (2 pražských a 2 osloských). Hlavní technikou sběru dat mikro úrovně byly polostrukturované rozhovory s vedením a učiteli. Třetí a čtvrtý krok (juxtapozice a komparace) představují hlavní zjištění provedeného šetření.

Závěry v ČJ

Hlavním výsledkem je vytvoření modelu podpory školní adaptace dětí-cizinců. Ten mj. poukazuje na nutnost posílení podpory spolupráce školy a rodičů-cizinců v obou zkoumaných zemích. Dále z modelu plyne, že stěžejním článkem podpory školní adaptace dětí-cizinců je regionální úroveň, která se především v českém prostředí ukázala být v celém procesu nedostatečně zastoupená. A proto, i když si na národní úrovni srovnávané země kladou v otázce podpory školní adaptace dětí-cizinců podobné cíle, v realitě škol dochází k velkým rozdílům.

Souhrn příspěvku v AJ

The main result is the creation of a model visualizing the immigrant children school-adaptation support. The model shows the regional level as the key element of the support, which in the Czech environment proved to be insufficiently represented throughout the process. Therefore, while the both countries have similar goals at the national level in terms of promoting immigrant children school-adaptation, there are large differences in the school reality.

Bibliografie

- Bereday, G. Z. F. (1964). *Comparative method in education*. New York: Holt.
- Brizuela, B. M., & Garcia-Sellers, M. J. (1999). School adaptation: A triangular process. *American Educational Research Journal*, 36(2), 345-370.
- PISA (2015). *Immigrant background, student performance and students' attitudes towards science*. Paříž: OECD Publishing.